

F O A I E

pentru

mințe, inimă și literatură!

№. 39.

Luni, 29. Septembrie

1847.

СПИЧЕ ИСТОРИЧЕ.*)

(Брмаре.)

Дн тѣмъа вѣнд дн Трансилваніа се свѣршешек асфеліа де счене варваре, Міхаіа конскріе боте прін Țугаріа. — Сіцістѣнд дн 22. Івліе днѣк порнеце дела Кляж кѣ тѣгъ арматѣ са кѣтре Мѣнкач дн Țугаріа, вѣде ащептѣ ші ажѣторіа тѣрчешек. Дар ачі Міхаіа дн траце о кѣрече песте сокотеалѣ. Ел адекѣ се апѣкѣ, ші днтрепрінде о стратацетѣ млітарѣ. Міхаіа днделесесе, кѣ Сіцістѣнд арфі скріе ла паша тѣрчешек ка сѣі трімітѣ ажѣторіа, ші кѣ ачела стетеа гата а ші порні дн контра лѣі Міхаіа. Дечі Міхаіа фаче о скрісѣре фалсѣ дн пѣтеле ші кѣ сіцілѣ лѣі Сіцістѣнд кѣ вѣрѣторіѣл копріне: Днскріесетем кѣ пѣдіне зіле маі паінте черѣнд дѣпѣ комісіѣнеа днтѣратѣлѣі ажѣторіа дела тіне дн контра тіранѣлѣі Міхаіа. Дар фіндкѣ акѣм фѣкѣіа паче, пѣ ва маі фі тревзіонѣ де ачела; кѣчі атѣндѣ пѣрдіе се вор реднтѣрче ла але сале, ші се ва черка зп мод, прін каре ші Рѣдолф сѣ се днтѣчѣіаскѣ кѣ днтѣратѣл тѣрчешек. Дн кастреле пѣстре де лѣнгѣ Мѣнкачѣ.

Сіцістѣнд прінчпеле, т. п.

Чітінд паша ачѣа скрісоаре, се зіче кѣ ар фі маі тѣрват де тѣніе ші ар фі зіе: Акѣм вѣдѣ еѣ че вреѣ кѣініі ачѣі де крешіні; еі ѣтѣлѣ кѣ дншелѣчѣіа ші се скѣле дн контра пѣстрѣ шѣл. — Тот кѣ ачѣа тѣіестріе маі днчеркѣ Міхаіа ші алта. Ел скріе ла ромѣні, молдовені ші секѣі, каріі мліта сѣпт Сіцістѣнд, кѣткѣ с'ар фі днтвоіт кѣ фѣнташіі дѣрїі, ка дн ловіре сѣі деа лѣі пе Сіцістѣнд, прін вѣтѣре кѣ ачѣіа сѣ се днролезе сѣпт стндартеле сале. Прін тѣсѣра ачѣастѣ ел дѣщептѣ о копѣсіе дн бѣстеа лѣі Сіцістѣнд, днѣлѣт ачѣастѣ фѣ сіліт а'ші жѣра де поѣ останіі сѣі.

Днтѣрачѣеа сосѣще зіоа де 3. Август 1602, карѣа пентрѣ Трансилваніа фѣ чеа маі пѣферічїтѣ ші маі фаталѣ. Ера днтѣрѣ вінерї, кѣнд Сіцістѣнд апронїндѣсе кѣ бѣстеа са де Міхаіа ла сатѣл (Goroszlo) се лѣптѣ тѣтѣ зіоа. Вікторіа пѣлѣ сеара фѣсесе тот пе лѣнгѣ аї пощрїі. Іар поаптеа прорѣпѣнд фѣрѣ вестѣ Міхаіа кѣ аї сѣі асѣпра солдагілор лѣі Сіцістѣнд, каріі акѣм днѣтѣгаді де трїѣмф, се дѣдесѣрѣ ла одїхѣлѣ, дн сѣѣртѣ шїі дѣтїкѣ аша, дн кѣт Сіцістѣнд вѣзѣнд, кѣ пѣ маі есте нічі о пѣдѣде де скѣпаре, маі алес кѣі кѣзѣрѣ солдагіі чѣі маі bravї ші маі дѣфрѣн-

те къ партеа чеа маї таре а óстеї шї а-
нхміт къ pedestreа о тѣлі ла фягъ рѣші-
збѣсъ, лъсѣнд ѡ тѣна лѣї Міхаїѣ кастре-
ле челе маї богаты шї трѣгъндѣсе къ пѣ-
дїнѣ сѣйтъ кѣтре Молдавіа. Прїн ачеастъ
ловїре пѣферїчітъ Трансїлванїа їаръшї а-
жѣвсе сѣнт dompireа цертанїлор, афаръ
де Брашов, каре дѣкъ тот цїнеа къ Сїдїс-
тѣнд, пентрѣ каре дѣпротївїре Баста хо-
тѣрѣсе ал аццерне де тот ла пѣтѣнт, лѣ-
врѣ че с'ар фї шї дѣтѣмплат, де кѣтва
зврѣл врашовенїлор пѣ їар фї дѣлѣлнзїт
тѣрвата порнїре. Фѣхсіс маї адаогъ ачі,
къ чеаалатъ сѣсїте дѣкъ ера фóрте а-
влекатъ а кѣтропї пе аї сѣї коппаціоналі
врашовенї. —

Дѣпъ че се свѣжѣгъ аша Трансїлванїа,
Баста дѣченѣ а се сѣтѣві къ Міхаїѣ де-
спре модѣл прїн каре с'ар пѣтеа консерва
ачеастъ царѣ копрїнѣсъ. Міхаїѣ дѣ арѣтъ
калеа ачеаста: Мѣрїї (зїдѣрїе) тѣтѣрор
четѣдїлор сѣ се дѣрапене, саѣ чел пѣдїн
сѣ се стрїче аша, дѣкът орї чїне сѣ пó-
тѣ їнтра, їар пордї сѣ пѣ фїе нїкїрї. Пѣн-
трѣ Клѣж Баста шї Міхаїѣ лѣасерѣ по-
рѣнчї токма дела дѣпѣратѣл Рѣдолф, ка
сѣл дѣрѣме тот прїн хайдѣчї (ѣлѣрї),
шї сѣ таїе пѣлѣ шї пе прѣнчїї мїчї, дїн
прїчїнѣ къ еї цїнѣрѣ таре къ Сїдїсѣнд,
їар пе комїсарїї дѣпѣрѣтѣдї дѣ алѣнга-
серѣ къ таре рѣшїне. Четѣденї Клѣжѣ-
лѣї се рѣскѣтѣрарѣ къ тарї сѣтѣ де авр
шї ардїнѣ шї къ дѣценѣлкерї ла Баста.
Хайдѣчїї тотѣш депредарѣ пѣлѣ пе ла
Алѣа Гелїа, кѣпїтала прїнчїпелѣї, тѣнд пе
шѣдї, деспoїнд шї вїсерїчеле, скодѣнд шї
трѣнрїе прїнчїпїлор дѣнропадї аколо.
Планѣл лѣї Міхаїѣ пѣпѣлѣкѣнд лѣї Баста,
дѣченѣ аї контрачїе, дѣтр'ачеа Міхаїѣ

дѣкъ дѣ ворѣї маї аспрѣ, пѣстрѣндѣшї
ѣн фелїѣ де авторїтате шї о пѣтере де а
хотѣрѣ пентрѣ Трансїлванїа дѣпѣ плакѣл
сѣѣ. Ачеаста рѣнї шї маї шѣлѣ пе Баста,
дѣкът дѣтре ачедїї дої ценералї се еска-
рѣ чертеле челе маї вѣрѣте, варе ла вѣр-
тѣ лѣї Міхаїѣ дѣ адѣсерѣ моарте. Кѣчї
черкѣнд Міхаїѣ а дѣстрѣїна пе солдадї де
кѣтре Баста, шї възѣндѣсе а се дѣделеде
пе сѣнт тѣлѣ къ тѣркѣл, ка шї кѣнд ар
вої сѣ копрїндѣ Трансїлванїа, шї сѣ алѣн-
де пе Баста, дѣнрїжї ачест дїн вѣртѣ, ка
Міхаїѣ сѣ се отóре прїн о вóтѣлѣ, кареа
с'ар фї словозїт óрешкѣм дїн пѣвѣгаре де
сѣатѣ асѣпра лѣї, шї дѣпѣ ачѣеа сѣ і сѣ
таїе капѣл дѣ кастреле дела Тѣрѣла 19.
Авгѣст 1602. Ал кронїст Фѣксїе зїче
аша: Дѣ 20. Август Міхаїѣ ромѣлѣл дѣ-
пѣндѣшї тѣсѣра пѣкатемор сале тѣрї
мóрте реа, дар вреднїкѣ де тїрѣнїа шї крї-
теле лѣї. Кѣчї ескѣндѣсе пѣ цїѣ че фелїѣ
де пѣдѣделецѣрї дѣтре дѣчї, шї Міхаїѣ,
трѣфаш пентрѣ вїкторїа че репѣртѣ, аскрїп-
дѣшї шїешї тóте, се пѣреа а стѣдїа нóѣ
планѣрї; кѣнд Георгїе Баста трїмїдѣнд
фѣрѣ весте асѣпра лѣї о компанїе де сол-
дадї л'аѣ стрѣпѣнс дѣ корѣл лѣї ла Мї-
рїслѣѣ, пѣ департе де Аїд (дѣпѣ вѣт
зїче Кóлесерї дѣ Аврарїа са пац. 139)
спре тѣреле вїне ал Трансїлванїеї. Аша
сѣ пѣарѣ шї алѣл, каре фаче де ачестеа!
Трѣлѣ лѣї гол зїкѣ пѣлѣ сѣара дѣтр'ѣн
мод пѣкѣвїнчос, спре дѣферїкареа тѣтѣрор,
їар пѣсте нóнте с'аѣ мортѣнтат аколо дїн
порѣнка лѣї Іоан Шпекенхавсіе ценералѣл
мілїдїеї сімезїане (Гелїе л. ч.) *)

*) Лѣ аша тратасе Міхаїл трѣлѣ лѣї Андрей
Батерї, чї дѣ дѣнропасе къ тóтѣ номпа кѣ-
вешїтъ зїнї прїнчїне. Гелїа спре оторѣл лѣї
Міхаїѣ с'ар пѣтеа гѣсї дѣ скрїсóреа лѣї Фѣх-
сісѣ кѣтрѣ напелан. Трад.

Акѣм ѡар ретъне сѣгър Баѣта, шѣ
 днтрепрѣнде чеме маѣ неавзѣте тѣрѣнѣ дн
 тѣтѣ патрѣа; не зогърѣ дѣ вате ла Бел-
 град, шѣ де аколо се арвѣкѣ песте тѣтѣ
 дара, вѣлкѣ ла пѣтѣнт тѣте вѣкателе, де-
 ла дѣранѣ ѣа кѣ сѣла грѣвл шѣ тѣте че аѣ,
 дѣкѣт сермана патрѣе ажѣоде ла о фѣоѣте
 те шѣ лѣпѣ че пѣмаѣ ла Тервсалѣм с'аѣ
 поменѣт кѣнд ажѣсесерѣ фемеѣле ашѣ тѣка
 не фегѣ дѣн пѣтѣче; дн пѣрдѣле де кѣ-
 тре Бѣстрѣдѣ шѣ Клѣж ажѣсесерѣ ѡменѣ
 а тѣка карне де кѣѣне, де пѣсѣчѣ, де каѣ
 шордѣ шѣ днтвѣдѣцѣ, пѣвѣ че маѣ не зр-
 тѣ девенѣрѣ а тѣка шѣ карне де ом.
 Дн 28. Мартѣ 1604 зп чѣсарѣв аѣтѣме
 Матеѣв зѣѣсе не дѣсѣшѣ фѣѣвл сѣѣ шѣ л'
 тѣкѣ. Каѣл шѣ тѣрѣнтѣеле леаѣ дн-
 грѣпат дн пѣтѣнт; трас фѣѣнд ла жѣде-
 ватѣ аѣ тѣртѣрѣсѣт крѣзѣмеа са. Дн са-
 тѣл Stederdorf зп ромѣн зѣѣсе не сорѣса
 шѣ о тѣкѣ. Ла Сѣвѣѣв фѣв прѣнѣсѣ о ромѣн,
 кареа ш'аѣ ѡморѣт патрѣв копѣѣ шѣ ѣаѣ
 тѣкѣт, кѣнд ера сѣ ѡѡѣре шѣ не ал 5-
 леа с'аѣ прѣнѣ шѣ дн 22. Апр. с'аѣ тѣѣат
 дн патрѣв пѣрдѣ дѣн порѣвѣка жѣдекѣдѣѣ.
 (Олард.) Ла Аѣвд о фемеѣ терсесе дн
 пѣдѣре ка сѣ афле гѣндѣ шѣ се тѣпѣче;
 дѣсѣ аколо пѣвѣлѣ аѣспра еѣ зп вѣрѣват,
 каре о тѣѣе дн вѣкѣдѣ, не каре ле фрѣнѣсе
 шѣ парте ле тѣкѣ ел, парте ле дѣсе ла
 Аѣвд дн пѣадѣ шѣ аколо ле вѣндѣ не ванѣ,
 пѣвѣ вѣнд маѣ не зрѣтѣ ѡменѣ кѣпѣскѣрѣ
 кѣ не есте карне де вѣтѣ шѣ аша дн de-
 дерѣ дн тѣва полѣдѣѣѣ, кареа'л тѣѣѣ дн
 патрѣв пѣрдѣ шѣ'л спѣлѣзрѣ дн патрѣв фѣрѣѣ
 шѣл. шѣл. Не ачеле тѣмпѣрѣ грѣвл, се
 вѣндеа гѣлеата кѣ 12—14 фѣорѣнѣ ла Бра-
 шѣв, ла Сѣвѣѣв кѣ 13, кѣкѣрѣвѣл кѣ 4 ф.,
 ѡвѣсѣл кѣ 2, о кѣвѣнѣ де чеапѣ 12 ф., о

кофѣ де вѣв векѣѣ кѣ 1 ф. *) Дѣн ачѣеа фѣ-
 мѣте зрѣмарѣ фѣлѣѣрѣ де вѣоле рѣле, дѣкѣт
 не ла Бѣстрѣдѣ дѣн о сѣтѣ де лѣкѣѣторѣѣ
 авѣа аѣ рѣмас кѣте 8—10.

Дар сѣ не рѣдѣнтоарчѣм ла ѣсторѣе.
 Де тѣрѣнѣа лѣѣ Баѣта днгрѣозѣндѣсѣ зогърѣѣ,
 се алѣтѣрарѣ сѣпѣт сѣндарѣделе лѣѣ Моѣсѣ
 Сѣкѣѣвл, каре вѣтѣт фѣѣнд дн аѣнѣ трѣкѣѣѣ
 де ѣрманѣ, фѣѣѣсе ла днтпѣратѣл тѣрчѣскѣ.
 де знде акѣм вѣне кѣ ѡсте маре шѣ вате
 не Баѣта аѣтѣелѣв, дѣкѣт тѣтѣ лѣтѣеа крѣ-
 деа, кѣ ел ва фѣѣ кѣзѣт дн лѣпѣтѣ. Дн-
 тр'ачѣеа ел рѣ'нѣѣе, шѣ кѣлѣгѣндѣшѣ ѡа-
 стеа сѣѣрѣматѣ се дндрѣнтѣ кѣ рѣгаре кѣ-
 тре Радѣл, фѣѣѣорѣл лѣѣ Мѣхѣеа, каре ера
 прѣнѣѣе дн Ромѣнѣа рѣашѣзат кѣ ѡаѣте
 ѣрманѣ, ка сѣѣ вѣѣе днтр'ажѣсторѣѣв дн коп-
 тра лѣѣ Моѣсѣ. Радѣл не перде тѣмпѣл, шѣ
 кѣ 17,000 ѡѣташѣ чеѣ авѣеа сѣпѣт а са ко-
 мандѣ се арвѣкѣ аѣспра лѣѣ Моѣсѣ кѣ ѡ-
 тѣрѣе, дѣкѣт Сѣкѣѣвлѣѣ лѣѣ рѣмасе алѣа
 декѣт сѣ о ѣеа ла фѣзгѣ; дѣсѣ спре непѣ-
 рѣѣре, кѣчѣ зп сѣкѣѣѣ де аѣ лѣѣ дн трѣнѣтѣ
 кѣ зп глѣнд ла пѣтѣнт, шѣ кѣ ел деѣѣа-
 тѣ перѣ шѣ флѣѣреа пѣвѣлѣтѣѣѣ маѣгаре
 че маѣ рѣтѣсесе дн Трансѣлѣванѣа, асѣме-
 неа шѣ зп пѣтѣр днсѣмѣлѣѣторѣѣв де вѣрашѣ-
 венѣ, кѣчѣ ачѣѣѣѣа не ачѣел тѣмп не ѣѣнеа
 кѣ Баѣта, сѣѣ кѣ днтпѣратѣл ѣрманѣлор,
 чѣ кѣ Моѣсѣ Сѣкѣѣвл. Каѣл ачѣѣствѣа се
 рѣдѣѣѣт дн о свѣлѣдѣ, дѣпѣ ачѣеа се арвѣкѣ
 дн Брашѣв ла вѣѣнѣ. Ачѣѣѣѣа фѣв днтр'а-

*) Ачѣѣѣѣе преѣзрѣ се пар мѣѣѣ амѣзѣрат ла
 вѣѣкѣл поѣтрѣ; еле дѣсѣ сѣпѣт неспѣс де
 марѣ, дакѣ вѣѣм сѣѣѣѣтѣ кѣ не ла а. 1600—1620
 ванѣ ера фѣѣарте пѣѣдѣнѣ, ѣар прѣѣѣѣтеле пѣ-
 тѣнѣтѣлѣѣ ера сѣѣ кѣлѣкѣте сѣѣ прѣѣѣѣте мѣ
 конѣѣѣѣѣте де атѣѣѣѣа ѡѣѣрѣѣ фѣрѣѣѣѣѣе.

девър Моісі; кѣчи прекѣм Моісі ла евреї
 нѣ фѣ дѣ старе а дѣче не попор дѣ пѣ-
 тѣнтѣл фѣгѣвѣндеї, аша нѣчи ачеста нѣ
 пѣтѣ кѣщїга паче тѣрѣвѣратеї сале патрії.
 Ел ера нѣскѣт дѣн о вѣдѣ проастѣ де се-
 кѣїѣ, дѣсѣ прїо вѣрѣреле че ка солдат
 ле фѣкѣсе дѣ вѣтѣїле московїтїче, пѣнтѣ
 фрѣмос, пѣлѣ че рецеле Стефан Баторї
 дѣ рѣдїкѣ дѣ demnitate повїлітарѣ. Радѣл
 дѣпѣ ачестѣ стрѣлѣчїтѣ вїкторїе стоарче
 дела брашовенї 20,000 фїорїнї, пентрѣ кѣ
 dedeserѣ ажѣторїѣ лѣї Моісі, шї аша фѣ-
 рѣ а фаче чева стрїкѣчїзне дѣ холделе
 брашовенїлор, се редѣнтоарче ла patria са.
 Іар вѣгїѣторїѣл шї дѣтрѣ адевър тїранѣл де
 Баства о маї тѣлѣ пѣлѣ ла а. 1605, кѣнд
 pornindѣсе вѣгѣрїї калвїнї сѣнт команда
 фѣйтосѣлѣ Бочкаї кѣ тоатѣ фѣрїа *) асѣ-
 пра оастеї цѣрмане, кареа апѣра фоарте
 таре не іесѣїдї шї прїо тѣжїшїї католї-
 чїстѣл, ла Кашовїа дѣ Ungaria дѣ ісвек
 аша, дѣкѣт рѣнїт шї фѣгѣрїт де дѣпре-
 нѣ кѣ оастеа са, се трасе ла о парте шї
 дѣвѣл че шї пердѣ vederїле orbїnd de tot,
 апої дѣ ачелашї дѣшї пердѣ шї вїїада **).
 (Пац. 105—232.)

Довїреа лѣї Гаврїїл Баторї кѣ бра-
 шовенїї ла а. 1612.

Ачестѣ лѣптѣ неферїчїтѣ се дескрїсе
 дѣ а. тр. атѣт дѣ Transsilvania дѣн Сїбїїѣ.

) Кареа се кѣвоаще шї дѣн ачел тїстѣ дѣ-
 прецїзраре, кѣ знде пѣтеа нѣне soldađїї
 тѣна кѣте не зп іесѣїт, дѣ тѣїїа de men-
 вѣл вѣрѣѣтеск. Chron. пац. 232, нот. 263.

**) Нѣтеле лѣї оашенїї дѣ вор пѣстра дѣнѣ
 зѣнѣ тїнп, дїтокта кѣм пѣстреазѣ евреїї
 не ал лѣї Aman de вѣлѣстѣм. Град.

кѣт шї дѣ Blätter für Geist шї дѣ кален-
 дарїѣл цѣрман дѣн Брашов, ачї де кѣтре
 зп анонїмѣ скрїїторашѣ цѣрман, венїт не
 ачї де іерї алалтѣ, кѣ пѣде колоаре де-
 стѣл де romantїче, дѣсѣ дѣ прївїндѣ істо-
 рїкѣ фоарте сїнїстре шї дѣсѣфлате де спї-
 рїѣл партизан. Скопѣл авторѣлѣ, маї а-
 лес кѣ нѣ арѣтѣ нѣчи ісвоареле дѣн каре
 скоасе дескрїреа, нѣ пѣтеа фї алтѣл, де-
 кѣт а пѣлѣта дѣ інїта пѣдїеї сѣсесїї о
 зрѣ шї зп деспредѣ асѣпра алтор пѣдїї,
 каре не ла тѣлте локѣрї шїл дѣ не фадѣ;
 а мїжлочї, ка ачел зрѣ сѣ нѣ рѣтѣїе пѣ-
 маї дѣтре пѣрѣдїї четѣдїлор, чї прїо чї-
 тїреа ачелѣї календарїѣ, сѣ треакѣ шї ла
 цѣранї, кѣ карїї авѣме ромѣнїї пѣлѣ акѣм
 тѣїа де сѣферїт, кѣчї пар цѣран сас есте,
 каре сѣ нѣшї дѣсеме дѣн тот апѣл кѣте
 зп астѣелїѣ де календарїѣ. Ъагѣсдїтеа ко-
 лоанелор ачестѣї жѣрпал нѣ тѣ іартѣ, кѣ
 сѣ тѣрадѣк дѣтрег артїколѣл дѣн калїндарїѣ,
 шї дѣпѣ ачелѣ сѣл рѣсторп кѣ датѣрї істо-
 рїче, ешїте тот дѣн кондеїѣ сѣсеск, деспре
 каре нѣ є нѣчї о дѣдоїалѣ, кѣ пентрѣ пѣ-
 дїа са сасѣ, ва фї скрїс адевърѣл; чї еѣ
 тѣ воїѣ тѣлѣдѣтї кѣ кѣтева перїконе маї
 скѣрте, дѣн каре вѣред, кѣ орї каре чїтїто-
 рїѣ се ва пѣтеа конвїнѣе деспре неоме-
 нїса апѣкѣтѣрѣ а ачелѣї скрїїтораш. Аша
 ла фаца 67 дѣн календарїѣл дела а. 1846
 зїче ачел пѣнѣшїт, кѣ Гаврїїл Баторї, а-
 жѣвѣнд дѣн 22. Martїe 1612 ла орьшѣ-
 лѣл Коїлеа дѣн дїстрїкѣл Брашовѣлѣ, ар
 фї дѣченѣт а вате кастелѣл кѣ 12 тѣлѣрї
 шї кѣ бсте де 7000 soldađїї. Треї зїле се
 ашѣрарѣ локѣиторїї; а патра зї дѣсѣ се
 dederѣ дѣ тѣна прївїчїелѣї, дѣн прїчїпѣ
 кѣ кѣнѣтѣнд кастелѣл ла маї тѣлте ло-
 кѣрї гѣерї, нѣ маї ера дѣн старе де а се

петета ацъра; не лъигъ ачеаста Баторі іар фі дъвѣат де поѣ къ іертаре ші градіе шчл. — Іар кроністѣл сас дін каре ам лѣкрат пѣпъ акѣт, ла фаца 251—253 дн прівінда ачеаста копрінде вртѣтѡреле:

„Дн 23. Мартіе не ла о оарѣ дін поанте ватореаніі докѣпціѣрѣ орѣшѣлѣ Kodlea, ші дндатѣ ашезѣндѣші тѣвѣрле дн каселе челе маі де апроане, дн комбат тѡтѣ поантеа ачеаа ші зіоа вртѣтоаре фѣрѣ дичетаре, днсъ дндешерт. Пресідіѣл Kodліі стетеа дін 200 осташі. Де ші днсъ нѣ се ащераѣ ла пѣтѣнт нічі о парте а зідѣлѣ, де ші дѣшманѣл акѣт іс прѣвѣсе прафѣл де пѣшкѣ, еі тотѣші (кодленіі) а треіа зі де вѣпъ воіе се свѣсערѣ вртѣшманѣлѣ ші пріімірѣ пресідіѣ дн фортѣреадѣ. Кодленіі нѣ фѣкѣрѣ пѣмаі атѣта, чі къ деосевітѣ перфідіе (некредіндѣ) не чеі 35 пресідіарі вращовені, не каріі еі дншіі дн черѣсерѣ шіі дѣсерѣ де ла севатѣл дін Брашов, дн дедерѣ дн тѣна дѣшманѣлѣ, каре дн скѣрт дѣпъ ачеаа не вніі дн спѣозѣрѣ, не алціі дн трасе дн дапѣ дн хотарѣл Крістіанѣлѣ 20 ла пѣтѣр. — Шіла некредіачошілор Kodlenі о вртарѣ вечініі гімѣшмені ші крістіані, каріі де спаніѣ нічі къ ащептарѣ врео пѣтере, чі де вѣпъ воіе дедерѣ кеіле ші пріімірѣ дн фортѣредеме сале пресідіѣ дѣшмѣнск.“ — Bezі аша домпѣле скрііторашѣ, аша аі тревзі сѣ даі ші дта не фацѣ ші слѣвѣчѣнле ѡменілор дтале, іар ѡв але свѣдіа ші але тѣпіла, къчі алѣеліѣ нѣ ещі історік, чі тѣлжіторіѣ. Дар сѣ мердем маі декарте.

(Ва врта.)

Вокавѣларѣ де ворѣе стрейне дн лімба ротѣпѣ.

(Вртаре.)

В.

Веак, слав. секол.

Веденіе, слав. дн каре пѣмаі терминаціе еніе е слав. іар рѣдѣчина vede, е латіпѣ. Пріо вртаре vizie саѣ vizіune.

Векіл, тѣрч. пленіпотент, \$. днсърчпнат, \$. вікар, \$. локотепент.

Векілет, тѣрч. пленіпотіндѣ, \$. прокѣраціе.

Вел, слав. маре.

Велеат, слав. датѣ, ап.

Весел, слав. воіос, алегрѣ, жовіал.

Веселіе, слав. воіошіе, алегредѣ, іларітате.

Весте, слав. пѣвелѣ, авіс, анѣціе, \$. фѣрѣ весте: deodatѣ, не неащептате.

Вестіре, слав. днціндаре, dare де щіре, анѣндаре.

Вестіт, слав. днціндат, анѣндат, \$. фалмос, репѣміт, челевѣрѣ.

Вестітор, анѣндѣтор, (дн ценерал) \$. анцел, (сакро-поетік) \$. ералд, дн термені де кавалеріе ла вѣтаіе, кънд вестіторѣл кіамѣ ла лѣпѣтѣ; ла romanі феціал, ла гречі кадѣчеатор.

Вечерніе, слав. весперѣ.

Вечі, дн вечі, слав. дн тотд'авна, дн етернѣ, дн семпретернѣ.

Вечініѣ, слав. етернѣ.

Вечіе, вечінічіе, слав. етернітате.

Візинеа, тѣрч. віланче.

Віжеліе, слав. враган, не вскат, темпестѣ, не маре.

Віклеан, влг. Перфід, артіфіціос, астѣт.

Вікленіре, влг. а воі рѣл.

Вікленітор, воітор де рѣл.

Вікленшѣг, вікленіе, перфідітате, астѣціе.

Вілеат дп — дп пѣвлік.

Віноват, слав. пѣкътос, крiмiнал, кѣлпавiл.

В дп вс дптре алдї ротѣнї ворва кѣлпаш.

Вiновѣдiе, слав. крiмiналiтате, колпавiлiтате.

Вiпѣ, слав. пѣкат, крiпѣ, кѣлпѣ.

Вiгеаз, слав. брав, валорос. §. ероѣ.

Вiтежiе, слав. бравѣрѣ.

Влѣдiкѣ, слав. деспот, прелат, архiереѣ, епiскоп. Адевѣрата дпсѣ дпсепнаре есте деспот; дiп кѣте предiкате с'а дат зпвi архiереѣ, славопѣлвi iа маї пѣкъкт деспотѣл, не каре л'а традѣс дп владiкѣ.

Воiпiк, слав. таре, брав.

Вражѣѣ, слав. dиskорdіе, десвiпѣ, десвiпiре.

Вражѣ, слав. фартек, дпкѣптѣмѣт, дпкѣптѣтѣрѣ.

Вреднiк, слав. П. Маiор о траде дела верe-dіgnѣс, верdіgn шi фѣкънд апаграмѣ вреднiг; кѣнд пѣтем дпсѣ, маї вiне сѣ зiчем dіgnѣ саѣ демнѣ.

Вреднiчiе, dіgnітате, демпiтате. Ноi не gn латiн. дп фачем маїаптiк шi маї класiк mп, lіgnum, lеmnu, sіgnum, semnu, dіgnus, demnu, шiапoї дndemnare, dedemnare саѣ cdemnare, sdegnare, dedegner.

Време, слав. тiмпѣ. §. вѣпѣ времеа, вѣпѣ сеара. §. De време че, de оаре че. §. дп време че, vnde. — „Дп време че“ есте фрас че нѣ с'авде дп гѣра пополѣлѣ че нѣ шiїе карте; „дп време че“ есте о традѣкдiе ad лiтерам а фрасѣлѣ греческ такаронiсат *εις καιρον υπου*; „дп време че“ нѣ с'авде декѣт дп гѣра фоцилор кѣртѣрарi. Ротѣвл дп сат шi копiлѣл пѣпѣ е не вѣпчеле шкѣлеї шi дп врадеме пѣтсесеї, нѣ шiїе сѣ зiкѣ: дп време че. Ниїи во дпвѣдѣтор п'а

авзiт во школар пѣпiгѣндѣсе: „даскѣ-ле, дп време че шедеам коло, а венiт Тасе шiтi а дат зпа дп спате.“ Чи зiче не ротѣнiе маї кѣрат декѣт поi: „вi-те, даскѣле, vnde шедеам коло, а венiт etc. . . . шi ротѣнѣл „vnde шедеам, пѣкѣлеане, венi чiокоiвѣл etc. etc. etc. Ведедї акѣта лiмѣѣ: скiмѣват тiмпѣл дп време, традѣсѣ ворва греческѣ *καιρος* дп време, шi фѣкъкт *εις καιρον απου* дп време че! шi vnde? нѣ не ценѣкiї та-меї, нѣ не вѣпчеле шкѣлеї, нѣ дп тiж-локѣл дѣреї, чи дп каса дiрковнiкѣлѣ, а логѣфѣтѣлѣ, а ротѣнѣлѣ, славопорѣѣ-гречiт. Пептрѣкѣ ниїи гречкѣл чел вѣп нѣ зiче *εις καιρον απου* чи *ερω*. Адiкѣ тот: аколо vnde, шi аколо фiе дп лок саѣ дп тiмп, нѣ не пасѣ.

Време, de време че, фiїндкѣ: de време че неам вѣкерiт, ам ретас вѣкерi; адi-кѣ фiїндкѣ не-ам, шi не-ам, шi не-ам, шi iар не-ам, . . . ам ретас шi vom рѣ-тѣнѣа вѣкерi, etc. etc. etc.

Времелiк, тiмпорал, §. провiсорiѣ, §. трѣ-кѣтор, §. неставiл.

Времелiчѣеце, провiзорiamente, деокам-датѣ.

Врѣжвiре, слав. десвiпiре, десвiпаре, а пѣ-не dиskорdіе.

Врѣжiре, слав. фертекаре, дпкѣптаре.

Врѣжiтор, фертекѣтор, дпкѣптѣтор.

Врѣжташ, слав. кѣт сѣ се дппаче ро-тѣнiї? поi зiчем маї адес врѣжташ слав; молдовенiї маї адес dѣштан тѣр-чѣеце (че нѣ е лндoіалѣ кѣ вiне дела греч. *δυσμετης* чiтiнд не v ѣ). Вѣпѣденiї, зiк iнеmік. *) Не зпвл л а дптреват

*) Попорѣл нѣ зiче, чи пѣмаї лiтерациї. Ред. Ф.

одатъ. кънд воѡа ка съл отоаре: че
вреї маї вѡне? съ те спъизъре саѡ съ
те пѡе до деапъ? ши ел скърпѡнѡнѡ-
се до кап ши маї стѡнд нѡдел, а ре-
спѡне: „щѡ че? еѡ маї вѡне аш тѡпка
кашкавал.“ Де т'ар дѡтрева ши пе
мѡне чѡнева: „че вреї маї вѡне: врѡжташ
саѡ дѡшман? еѡ аш респѡнде: „ва маї
вѡне ѡнемак, кѡ тоате кѡ нѡ преа сеатъ-
пъ кѡ кашкавалѡл; дѡсъ кѡщѡ дѡнемакѡ
не шед ла тасъ маї дес декѡт кашка-
валѡл.

Врѡжтѡшеск, слав. остѡл, дела осте саѡ
оасте; пентрѡ че съ нѡ фѡе маї рѡтѡ-
песк остѡл, кънд авет ворѡа оасте. де-
кѡт франдозеск?..

Вѡпаѡе*) флактър.

Вѡртежѡ, слав. вортѡче.

Вѡрстѡ, слав. етате.

Вѡрспѡк, слав. тажор.

Вѡрспѡчѡ, слав. тажорат.

Вѡслѡ, слав. ратѡ,

(Ва ѡрма.)

ТЪЛХАРЪ.І СЪРД ШІ ГЫНА.

(Фавѡл.)

Ън сѡрд тѡлхар одатъ
Дѡ дрѡлѡа съѡ тергѡнд,
Зѡри дѡтрѡ носатъ,
Нѡде гѡнѡ шезѡнд;

Шѡ тѡнн фѡрѡ а нѡерде
Дѡкѡрѡї саѡ зѡгат,
Вѡзѡнд кѡ нѡне 'а веде,
Дѡвѡтрѡ аѡ дѡтрат.

Ел фѡрѡ о гѡнѡ,
Дѡдатъ апої ешѡ,
Кѡ еа дѡнѡнд'о дѡнѡнѡ
Сѡре касъ о тѡлѡ.

Гѡна 'н гѡра таре
Дѡна не дѡчетат,
Іар ел дѡн дѡтѡнпларе
Ла дѡнса саѡ зѡгат.

Вѡзѡнд гѡра 'ї кѡскатъ
Іаѡ зѡс: пѡн' воѡс скѡпа,
Фѡедѡ гѡра кѡскатъ,
Дар нѡмаї нѡ дѡна.

Се стрѡдѡ орѡ кѡт де таре,
Не сѡрдѡ фѡрѡтор
Нѡ'а спѡрѡї прѡн стрѡгаре,
Кѡнд нѡ'а врѡн ажѡтор.

Нѡколеанѡл.

ДЕ АШ ФІ А ТОТ ПѢТЕРНІК.

Де аш фѡ а тот пѡтернѡк сѡнѡр нѡмаї дѡтрѡ зѡ,
Аш лѡкра съ щѡѡ пѡтѡнѡл, пѡн' ла соаре 'а аш сѡї:
Аѡоло сѡс дѡнрѡзѡнѡ л'аш лѡса кѡ а са реѡаре,
Флакѡраї ка съ нѡ апрѡнѡл, аш адѡче жѡс пре соаре-

Де аш фѡ а тот пѡтернѡк сѡнѡр нѡмаї дѡтрѡ зѡ,
О етернѡ прѡтѡварѡ, 'еарнѡ нѡчѡ о клѡнѡ ар фѡї:
Аш кѡре шѡ сѡнѡнѡнѡте тѡнереле, шѡ аш нѡне
Дѡ етерна прѡтѡварѡ о тѡнерѡ нѡщѡне.

Де аш фѡ а тот пѡтернѡк сѡнѡр нѡмаї дѡтрѡ зѡ,
Вѡскол, тѡнет, трѡспет, фѡрѡї не чеї рѡї аш асѡрѡлѡ;
Не катѡнѡ аш нѡне тѡна кѡ тѡранѡї дѡнрѡзѡнѡ,
Лѡ аш трѡнѡтѡ дѡ фѡк, осѡндѡ, зѡдѡ ал тѡрдѡї
ваѡет сѡнѡ.

Де аш фѡ а тот пѡтернѡк сѡнѡр нѡмаї дѡтрѡ зѡ,
Дѡ кѡнѡнѡлѡ сѡн ал тѡрѡї жѡс сѡре фѡнд т'аш
асѡрѡлѡ,

Нѡн' ла азѡезѡ песче; пентрѡ че ашѡ тѡрѡеле?
Де ашѡ тот рѡнѡнд аш нѡне дѡ сѡнѡл нѡщѡнѡ тѡле.

*) Шѡї воѡеск а о аѡеа дела варѡнѡ; апої шѡ
авѡрѡл тот де аѡоло. Рѡд. Ф.

Де аш фї а тот пѣтерник сїнгър пѣтаї дитр'о зїї,
М'ань бѣга дн кресрї шї о ворвѣ песте спїрїт
аш грїї:

Ка нїмене пентрѣ ванї, аѣ орї че патїнї, слѣвїчїзне
Сѣ пѣ'шї вѣнїзѣ сѣѣнта леце, патрїа, дѣлчаа пѣдїзне

Де аш фї а тот пѣтерник сїнгър пѣтаї дитр'о зїї
Пѣн' лале тѣрїеї мардїнї тоате 'н фок аш мїстѣї,
Шї дн лѣтеа префѣкѣтѣ дн чевѣне о знїме
Аш прївї: преkreчїзне, п'ар фї декѣт тот черїме.

Де аш фї а тот пѣтерник сїнгър пѣтаї дитр'о зїї,
Нѣн' л' а нїме'дї дїн зрѣтѣ флакѣрѣ м'аш рѣнезї
Белла mea! шї пѣтаї зна дѣ аш афлатї фѣр' де
kredїнѣтѣ,

А kredїнѣї спїрт м'аш фачѣ о дїтїне чертѣндѣ
фїїнѣтѣ.

Де аш фї а тот пѣтерник сїнгър пѣтаї дитр'о зїї,
Тот че стрїкѣ пайтѣрїї рощѣнїлор аш стѣрнї:
„Еѣ аш deskїде окїї мїндїї, їаш знї дн зел, лѣкpape,
Дн а са лїтератѣрѣ, дѣлчѣї лїтѣе десволтаре.

Маї не зрѣм' а тот пѣтерник д' аш фї пѣтаї дитр'о зїї,
Нар' кѣ шї 'н сїстема фїрїї вр'о реформѣ аш дорї:
Спїртѣл бѣн ал зейтѣдїї пѣне-л аш дн фїецекаре,
Шї прїнчїпѣл рѣзтѣдїї ар ажнїде detронаре.

Дакѣ тоатѣ ачестѣ аш фаче шї ѳра ѣлїт' ар сосї-
Рѣнтѣрна м'аш дитрѣ мїне знде рѣст' е зрїт,
Ш' аш ведѣ ка тот пѣтерник пѣ ѣаїчї чѣ ар фѣрїчї,
Днсѣз'мї ка сѣ фѣрїческ, аш префѣрї сѣ'мї пѣн
сѣфршїт.

N. B. T—z.

C I N G Ъ Р Ъ T A T E A.

Сѣнт днїс ка пѣсѣрѣїка,
Рѣѣ трѣтат де сѳрте,
Дѣк вїацѣ кѣ 'нтрїстаре
Шї апѣсатѣ фѳрте.

Де лѣтѣска десѣтаре
Сїлїт м'ам лѣлѣдат,
Ка 'н пент се порт еѣ не'нчетат
Ѣн фок дѣвѣпѣїат.

Де тѣ зїт прїп фѣрестрїцѣ
„Іа сѣѣнїнїдѣл сѳре,

Інїта'мї де неастѣнїгѣр
Сѣгрѣматѣ тѳре . . .

Фантасїеа'мї ацїагѣтѣ
Рекїатѣ тїпп трекѣт,
Ка 'н торѣгѣрѣ пѣдїтїнеѣ
Се сїмѣѣ че ам перѣдѣт.

Сѣвенїреа тѣ стрѣпѳортѣ
— Кѣ дѣрерї не спѣсе —
Дитр'ѣн вѣк де фѣрїчїре,
Че де тѣлѣт трекѣсе;

Шї вѣд фетїца кїар прекем
Ера, кѣнд маї трѣїа,
Шї кѣ влѣндѣ 'нѣрѣдїшаре
Дитрѣ тѣ тѣпѣїа.

Парѣ к' азѣ кѣм зїче дѣнса
Кѣ глас де фѣрїчїт:
„Орї че сѳрте сѣ те апесе
Дн вѣчї веї фї їзвїт.“

Парѣ кѣ сїмѣѣ кѣм тѣ сѣрѣтѣ,
Парѣ к' о стрїнг дн вѣацѣ,
Днсѣфлѣндѣз'мї еа 'н тѣчере
Balсам де вїацѣ, —

Ка кѣнд ашї фї 'н аїзраре,
Дн сѣерс аїнат,
Шї 'н етерпѣ фѣрїчїре
Кѣ еа 'нпрезнат. —

Клопѳгѣл дїн тѣпѣстїре
Жалнїк глѣсѣїеще,
Пѣ аї меї фѣацїї спре рѣгѣнїзнеа
Сереї 'нсоцѣеще.

Мѣ десцент шї тѣ кѣтрѣтѣр,
Сїмѣѣ о алтѣ фїре,
Се ресѣфїрѣ фантасїеї
Дѣлчѣ 'нгїнїрїе.

Рѣгѣчїзне кѣтре черїзрї
Гѣра'мї версѣїеще —
Ах! кѣ 'н лїнїїт рѣнаос
Еа ла Тагѣла есте!

A. A.